

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:610

av **Fredrik Malm (L)**

Valobservatörer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta nödvändiga åtgärder för att uppnå en oberoende valövervakning av de svenska valen 2018 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föreslå en mer omfattande reform av det svenska röstningsförfarandet som kan genomföras före de allmänna valen 2022 och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Korrekt genomförda val är demokratins kärna. Det är därför av största vikt att vi har ett system som är transparent och begripligt för medborgarna. Det mest påtagliga mötet mellan väljaren och det demokratiska systemet sker i vallokalen, därför är situationen i vallokalen ofta avgörande för väljarens förtroende för systemet.

På senare tid har en rad incidenter och kritik från valobservatörer och valförrättare tydligt visat att den svenska politiska verkligheten har vuxit ur det system vi har idag och att det måste reformeras. Trots detta och trots flera fällande domar för rent valfusk i Sverige saknar vi en seriös och levande diskussion om hur vi säkerställer att våra demokratiska val går rätt till.

Regeringen bör bjuda in oberoende internationella valobservatörer till valen 2018 för en förstärkt granskning av våra val. De kortsiktiga målen med valövervakning är att dokumentera valfusk och brister i valsysteomet och att informera berörda parter. De långsiktiga målen är att förhindra valfusk och att bidra till utvecklingen av ett legitimt system och god samhällsstyrning genom att ge rekommendationer till lagstiftare och myndigheter och att öka medborgarnas kunskap och insyn. Detta är i förlängningen det mest uthålliga och effektiva sättet som finns att öka medborgarnas deltagande i demokratiska processer och att stödja utvecklingen av myndigheter som förtjänar medborgarnas förtroende.

Den 29 oktober 2015 tillsatte regeringen en utredning som bland annat fick i uppdrag att tillse hur valhemligheten skyddas bättre. Utredningen skall presenteras den

31 oktober 2016. Men utredningens mandat blev kraftigt begränsat då det uttryckligen stod att den endast skulle titta på hur valsedlar tillhandahålls inom det nuvarande förfarandet. Utredningen skall alltså inte titta på om själva valsedlarna kan utformas på annat sätt för att minska deras antal.

Därmed kommer det vara omöjligt att genomföra större förändringar av röstningsförfarandet till valet 2018, till exempel att minska antalet valsedlar.

Hanteringen av valsedlar är problematisk och ger upphov till oräkneliga frågor från allmänheten och partierna. Röstningsförfarandet är komplicerat och innebär dessutom ett enormt slöseri med papper – i valet 2014 trycktes över 660 miljoner valsedlar. I många vallokaler är det trångt vid valsedelsborden och den som vill skydda sin valhemlighet måste göra en extra ansträngning.

Det bör påpekas att valhemligheten inte bara är en individuell rättighet, utan något som skall upprätthållas av staten, oberoende av huruvida enskilda individer önska dölja sitt val. Det ska inte gå att se i vallokalen hur andra röstar.

Förhoppningsvis kommer utredningen med förslag som kan förbättra situationen inför valet 2018, men det behövs ytterligare reformer inför de val som följer därefter för att få ett bättre system för röstning i val.

Fredrik Malm (L)